

ȘEZĂTOAREA

Revistă pentru literatură și tradițiunii populare

DIRECTOR: ARTUR GOROVEI

Membri fondatori: **N. Vasiliu**, învățător, Crucea-Broșteni; **C. Pavilescu**,
înv. Mădoi; **T. Daniilescu**, înv. Farcasa; **M. Lupescu**, înv. Broșteni.

Anul I.

1 Maiu 1892

No. 3.

BĂETUL MOȘNEAGULUI ȘI FATA ÎMPARATULUI

POVESTE 1).

cf. p. 161

Era odată un om și-i murise femeea de la care îi rămăsesese doi copii: o fată și un băet. În scurtă vreme se însură cu altă femeie.

Femeea zise într-o zi barbatului ei că nu mai trăește cu dînsul dacă nu omoară copiii; ear el îi răspunse: »nevastă, îi pacat să facem o astfel de faptă; mai bine să-i ducem în pădure și Dumnezeu a face cum a ști». Fata, care dormea pe cuptor, trezindu-se, a ascultat sfatul lor și n'a zis nimic.

A doua zi, el spuse copiilor că aū să meargă cu dînsul în pădure. Copiii se sfătuiră ce să facă, și fata luă cenușă în sîn și mergînd în urma carului, tot varsa cenușă pe jos.

Ajungînd în pădure, tatăl lor ca să scape de ei, li zise: »stați voi aici că eu mă duc să caut lemne.» Și s-a dus, și nu s-a mai întors la copii, ci își luă drumu spre casă. Copiii văzînd că nu mai vine, începură să plîngă amîndoi strigînd: »tată, tată unde ești.? » Și luînd copila pe frațele ei de mîină, plecară după dîra de cenușă și ajunse acasă. Ei nu intrară înnăuntru ci se uitară pe fereastră și-i văzură că șed la masă și minîncă alivenci. Femeea zărin-

1) Această poveste a fost spusă de un școlar din clasa a doua și scrisă de un din clasa a patra de la școala din Ciumulăști, județul Suceava.

Mie mi-a dat-o destoinicul revizor școlar d. Serafim Ionescu. Așa cum era poezia redăscătată de școlar, nu se putea tipări. Urzala a rămas aceeaș.

du-î pe sub fereastră, răcni cît putu : « iacă dracii ! » și eșind afară, îi luă la batae, până ce cu greu îi putu scoate tatăl lor și căpătă învoire de la femeea lui să-î aciueze în casă

Ea începu iar să spue că nu mai trăește cu dînsul dacă nu-și omoară copiii, și el iar îi făgădui să-î ducă a doua zi în pădure și să-î lepede acolo. Fata de pe cuptor, ascultă sfatul lor și se sfătui cu băetul. Dimineată, până ce tatăl lor a înjugat boii, ei găsind un sac cu făină, își umplură bine sinul și pe urmă la drum. Ca și data trecută, aruncară făina pe jos și făcură dîra până în pădure. Cum ajunse în pădure, omul scoasă din cură cremene, amnar și iască și le făcu un foc de vreascuri ; apoi se furișă și o plecă la sănătoasa. Copiii pleacă iar pe urma de făină și cînd la jumătate de cale, se opresc și încep a plînge : urma de făină era dusă de vînt. Se întoarseră iară la foc și răzbiți de foame, începură a umbla prin pădure căutînd hrană. Fratele zise : « sorioară, dă un fir din cosița ta și eū oiū lua unu de la mine ca să fac arc și săgeată, și ce vom săgeta, tot vom mînca. »

Își făcu arc și săgeată și plecînd la vînat, se întîlni cu lupul.

— Ce hîrîi ? zise băetul cătră lup.

— Să te mînînc, răspunse lupul.

— Nu mă mînca, că te-oiū săgeta.

— Nu mă săgeta, că bun cîne ț-oiū da.

Și lupul dădu un cîne băetului.

Mergînd el mai departe, se întîlni cu ursul.

— Ce hîrîi ? îi zise băetul

— Să te mînînc, răspunse ursul.

— Nu mă mînca, că te-oiū săgeta.

— Nu mă săgeta, că bun cîne ț-oiū da.

Și-î dădu și ursul un cîne.

Mergînd mai încolo, se întîlni cu vulpea.

Copilul îi zise : « ce hîrîi ? »

— Să te mînînc, răspunse vulpea.

— Nu mă mînca, că te-oiū săgeta.

— Nu mă săgeta, că bun cîne ț-oiū da.

Băetul luă și cînele de la vulpe, și se duse înaintea ca

să caute o casă de locuit. Ajungînd în faţa unei curţi mîndre, intră acolo în ogradă şi se pusă la fereastă. Innăuntru văzu trei zmei: unul cu trei capete, unul cu două şi altul cu unu.

El asculta ce vorbeau ei. Cel cu trei capete zise către cel cu un cap: «du-te şi adă vin din pivniţă.» Băetul auzind, făcu fuga în pivniţă şi se ascunse după uşă. Cînd veni zmeul, scoase săgeata şi-l omorî.

Văzînd cei din casă că nu mai vine, zise cel cu trei capete către cel cu două: «du-te tu, mă, că prostul nu mai vine; poate s-a pus la băut.» Băetul fuga în pivniţă, şi-i făcu feliul şi acestuia. Cel cu trei capete, văzînd că ceilalţi nu mai vin, se duse şi el în pivniţă. Băetul îl puse şi pe acesta la cale, dar pe al treilea cap nu i l-a tăiat bine. După aceea se duse în casă, luă cheile de pe masă, încuiă şi casa şi pivniţa şi se duse la soră-sa şi o aduse şi pe ea.

După ce ospatară bine, băetul zise către fată: «na-ţi cheile că eu mă duc la vînat; în toate odăile ai voe să umbli, dar în pivniţă — nu.»

După ce plecă băetul, fata se şi duse în pivniţă, şi cînd văzu pe zmei tăiaţi, ţipă cît îi luă gura.

—Nu te teme, zice cel cu trei capete care nu era omorît de tot; adă-mi mai bine o ulcică de apă de ziua moşilor.

Fata îi aduse apă, zmeul o bău şi făcu un cap. Şi tot aşa făcu încă de două ori, şi zmeul făcu trei capete.

Cînd au eşit amîndoi de acolo, zmeul zise fetei: «mergi după mine?» Fata îi răspunsă; «dar fratele mă omoară cînd ar auzi. Omoară-l şi atunci merg.»

Zmeul se ascunse sub masă cu gînd ca să omoare pe băet. Dar cînd veni băetul de la vînat, cîinii se suiră pe masă, iar el se puse pe vatră. Apoi plecă iar. Zmeul eşi de sub masă şi zise către fata: «cît ai rupe un păr de nu l-am omorît.»

Cînd veni băetul de la vînat, zmeul se vîrî sub pat ca să-l omoară cînd s-a culca; dar cîinii intrară înaintea băetului şi se suiră pe pat.

—Alungă cîinii de acolo, zise fata către băet. Da el îi răspunse: «lasă cîinii unde se pun ei», şi se culcă pe vatră.

A doua zi, după ce plecă băetul la vînat, zmeul eşi de

sub pat și-î zise fetei : «cînd a mai veni frate-tău să-î spuî să lese cîniî acasă, și eū oiū eși după dînsul și l-oiū o-morî.»

Cînd veni băetul de la vînat și vru să se ducă iar, fata îl înduplecâ să-și lese cîniî acasă. El o ascultâ și plecâ fără cîni. Zmăul se luâ după dînsul și băetul cînd îl văzu, fugi cît putu și ajunse într-o pădure, se sui într-un copac și începu a striga : «greul pămîntului ! greul pămîntului !» Zmăul a zis cătră băet : «dă-te jos să te mînînc.» Băetul a zis : «mai lasă să-mî aduc aminte de cei de pe ceea lume.» Apoi își tăe o fărămiță de carne de sub suoară, o dete zmăului să-î zăbăvească vremea și începu să-și strige cînele Grivei. Și iară a zis zmăul să se dea jos ca să-l mînînce, și băetul zise tot așa ca să-l mai lese și tăe carne de sub genunchii lui și dete zmăului să mînînce, apoi strigă cît putu : «Lupei ! lupei !»

Cîniî auzind de acasă glasul stăpinului lor, veniră într-o goană și apucînd pe zmău de cap, de picioare, de mîni, de spinare, îl făcură tărîță. Băetul s-a dat jos din copac, s-a dus la soră-sa și a tăiat-o. Apoi ș-a luat *trustei* cîniî și s-a dus și a ajuns într-un sat.

In satul acela era numai o fîntînă, și toți oamenii cari bea apă din fîntîna aceea, toți da cîte un copil unui balaur care era în fîntînă, și acuma ajunsese și rîndul împaratului. Tocmai cînd trecea băetul pe lîngă fîntînă, ședea acolo fata împaratului și plîngea. S-a apropiat de dînsa și i-a zis : «ce plîngi fată de domn ?» Iar ea îi zise : «toată lumea din acest sat nu poate bea apă, de răul balaurului, până nu-î dăruește un copil ; toți din sat aū dat, și acuma a venit rîndul tatălui meu și neavînd copii alții, mă dăruește pe mine, și nimeni nu se găsește care să mă scape. Ace-luia îi dă jumatate de împărăție și pe mine de soție.»

Băetul întrebă : cum cunoaște cînd ese balaurul ? Fata răspunse : »întăiū ese pară verde, al doilea pară roșie și la urmă ese și el.» — Băetul ascultînd aceste cuvinte, s-a pus pe brațele ei cu capul, iar fata văzîndu-l că a adormit, luâ inelul din degetul ei și-l puse în degetul lui. Apoi de odată eși pară verde din fîntînă ; fata începu să țipe, iar băetul dormea. De odată eși pară roșie cu scînteî

și una căzînd pe fața băetului, îl frige. El sări în picioare; cîni înaintea lui se azvîrliră asupra balaurului; atunci el cu săgeata îl lovi în cap, și nu se alese nimic de balaur. Scoase un cuțit din briu și reteză cele două-spre-zece limbile ale balaurului și luă vîrfurile la dînsul, îi scoase ochii și cînd se uită jos, vede basmaua fetei, le pune în ea și le leagă în sîn. Pe urmă, lăsînd fata acolo, se duce în marginea pădurei să vadă ce are să se mai petreacă.

Iată că zări o trăsură cu patru cai. Vezeteul, care era țigan, cînd ajunse acolo și cînd văzu pe fată și pe balaur mort, strigă către fată: «auleu! poate nu mă cunoști? nu eu te-am scapat de la moarte?»

Fata fiind amețită de spaimă și întinsă ca moartă pe pămînt, nici nu auzi cuvintele țiganului. Țiganul, văzînd că balaurul e fărmat, îi luă și el capul, luă și pe fată, o puse în trăsură, se puse lîngă ea și dădu goană cailor de nu le vedeai copitele.

Cum ajunse la împarat, țiganul, arătîndu-i capul balaurului zise: «iacă Măria voastră, nu sînt viteaz?» Fata, care cunoștea toate, și cine o scăpase, plîngea, da nu vroea să spue împaratului și țiganului de ce tot plînge. Fata logodi și în ziua nunții plîngea în șir. Lăutarii cîntau și țiganul îmbracat frumos, printre lume se credea că-i Dumnezeu. De odată un tînar cu trei cîni și cu o săgeată, făcînd carare printre lume, merse la împarat, înșiră cîni înaintea lui, scoase batista din sîn și o dete împaratului. Cînd văzu împaratul batista fetei la băet și inelul pe degetul lui, poronci să aducă pe mireasă. Mireasa cînd îl văzu, îl apucă în brațe și leșină. Împaratul zise: «iaca viteazul!», și poronci să aducă și pe țigan. Țiganul, cînd văzu pe voinic, se făcu din negru,— vînat. Împaratul zise către băet: »Inelul este al tău și fata mea a ta este, căci vitejia ta cu acești cîni și săgeata asta, întrece oștirea mea. Limbele și ochii balaurului încă dovidesc că meriți a fi stăpîn pe întreaga împărăție, împreună cu mine ca ajutor.»

Și aū făcut nuntă mare care a ținut trei zile și trei nopți, iar pe țigan l-aū ucis.

Strigăte în joc

Flăcăiii satelor, și mai ales ai satelor de munte, cînd fac horă sau joacă pe la clăci, au obiceiul de-a însoți tactul piciorului cu strigăte în joc. Aceste strigăte, sînt niște mici poezioare, care variază și după conținut și după localități. Prin ele ibovnicii își dezmeardă iubitele cărora le fac cu ochiu, dacă sînt departe unul de altul, ori le strînge mîna de sînt aproape; prin ele se laudă fetele frumoase și nevestele harnice; tot prin ele se șfichiuește lenea, fudulia, etc. Strigătele în joc, cînd au cuprinsul sarcastic, sînt niște minunate satire populare. Flăcăii lumeții sînt depozitele cele mai bogate de strigăte în joc.

În unele petreceri, și numai în unele sate, strigă în joc și nevestele; fetele nu strigă în joc nici o dată. La munte, în urma fie-cărui vers se aude și cuvîntul *mă*! ca un refren al versului; acest refren se aude numai cînd se joacă rusește, ungurește, huțaneasca, leșeasca etc. jocuri răpezi. La hore refrenul final al versului nu se mai spune.

Public la vale un număr de strigăte în joc culese de la flăcăiii din satele Holda, Holdița și Cotîrgaș Jud. Suceava.*)

1) Frunză verde de mohor, ¹⁾	șapte fete pe-o căpiță;
șapte fete-s pe-un topor;	și căpița-î fără vîrf,
și toporu-î de oțel,	șapte fete pe-un sovîrv; ⁴⁾
șapte fete-s pe-un vițel;	și sovîrvu-î fără floare
și vițelu-î fără mamă,	șapte fete pe-o cicoare;
șapte fete pe-o cîrlană; ²⁾	și cicoarea s-a plecat
și cîrlana-î fără miță ³⁾	fetele toate-au picat.

*) Mai avem și alte colecții de strigăte în joc pe cari le vom publica după ce vom isprăvi colecția lui Lupescu.

1) Un fel de iarbă ce crește prin păpușoi unde-i locul gras.

2) Mieluța de un an

3) Lîna de pe cîrlanî sau meiî de 4-5 luni se chiamă *mița*.

4) Sovîrvu e o burucană de cîmp ce crește pe la rîpi și ponoare; are miros plăcut. Zama sovîrvului, eșită din ferberea lui cu apă e întrebuințată pentru oblojele la nas cînd suferi de cel perit.

2. Poae verde rostopască ¹⁾
de la deal de casa noastră
crește-o floritic-albastră ;
de la deal de floritică
pase boii lui Toderică ;
de la deal de boii lui
șede singur dumnealui :
cu minica vint își trage
cu burmaua umbră-și face

3. Prunză verde solz de pește,
apa-n vale nu cotlește,
omul prost nu-mbătrânește,
cel cu minte se topește.

4. Hai noroc și sănătate
câ-n mai bune de cât toate !
hai noroc și bucurie
in deal la bostănărie. ²⁾

5. Ce mi-a fost mai dragi în
lume ?
calul sur și haine bune,
nevasta gătită bine
potecută prin pădure
pardosita cu alune.

6. Pe dealul cu doi tăciuni

fac fetele rugăciuni
Sîmbăta, Dumineca
că doar s-ar mărita.
Cari naiba ³⁾ li-or lua
că-s batrîne ca tata
și cărunte ca mama ?

7. Ungurene, unguene
samăna grîul de vreme ;
cel de vreme nu se face,
cel tîrziu nu se prea coace.

8. Ungurean cu suman scurt
nu șede-n Moldova mult,
ci te du la țara ta
de-ți minîncă slănina

9. Hop na na și iar și iară
unde joacă văr cu vară
amiroasă-a primavară
inima sloboade pară ;
unde joacă văr cu văr
amiroș-a calapăr ⁴⁾ ;
unde joacă fin cu fin
amiroș-a trandafir.

10. Ș-apoi frunză de-odolean
de cât sluga la jîdan
mai bine la oî cioban ;

1) Rostopasca e o burucană ce crește pe la locurile grase, și cînd îi rupi tuj-
leaua dă un must roș cărămiziu.

2) Locul unde se păstrează bostanii (dovlecii)

3) Naiba-dracul.

4) Calapăru e o burucană cu un miros foarte plăcut, el se găsește prin gră-
dinile cu flori ale țaranului.

de cît slugă la ciocoi
mai bine cioban la oi,
că te culci pe pat de flori
cu capu pe mușunoiu
cu ochii țintă la oi.

* * *

11. Foaie verde masalară 1)
cîți fecior: de gospodari
toți catane și caprari;
numai eu, fecior de popă,
și m-o pus să bat la dobă.
Eu li-oi lăsa doba'n drum
și m-oi duce'n cel Cordon 2)
în Cordonul cel nemțesc
cu puicuța să trăesc,
în Cordon de ceea parte
că nime să nu mă cate,
în Cordon peste Suceavă
unde nime nu mă'ntreabă.

* * *

12. Foilică trei migdale,
liță, sprincenele tale
tare-s făcute cu cale;
tot le sui și le rîdici
par-că vrei să mă mîmînci;
tot le sui și le cobori
par-că vrei să mă omori.

Broșteni (Suceava)

* * *
13. Foilică trei văzdoage] la crîșmuța din pîrloage este vin de trei soroace 4) cine bea copii nu face. Maică-mea dacă știa se ducea și ea și bea pe mine nu mă făcea.

* * *

14. Foilică de pe baltă bine-mi mai era odată cînd eram la mama fată! de lucram, de nu lucram dragu mamei tot eram. Da de cînd m-am măritat munții să-î fi răsturnat toți o zis că n'am lucrat. Că mila de la barbat ca umbra-î de ciung 5) uscat, tu te duci să te umbrești și mai tare te sorești 6)

* * *

15. Numai frunză de pelin vai de sufletu străin! că slujește cu dreptate și ia hac 7) pe jumătate și slujește cu simbrie numai D-zeu îl știe!

Culese de M. LUPESCU

1) Masalariu e o burueană ce crește pe la locurile grase și e întrebuințat de babe ca leac pentru durerea măselelor.

2) Sătenii din Județul Suceava numesc Bucovina și Cordon

3) Văzdoagele sunt niște floricele de câmp

4) Soroace-feluri, răstîmp.

5) Copae uscat.

6) Te arzi de soare.

7) Leafă, salar, simbrie.

CÎNTECE

D. Gh. Ghibănescu, profesor din Iași, cunoscut prin mulțimea studiilor ce a publicat prin mai multe jurnale, și mai cu seamă în *Românul* și în *Arhiva* din Iași, a bine-voit să ne trimeată spre publicare, mai multe cîntece. Publicăm în numărul acesta o parte din ele, lăsîndu-ne plăcerea de a da și restul în numerile viitoare. No. 45 pînă la 49 inclusiv sînt din cele trimese de D. Ghibănescu.

45. Frunză verde siminoc
dragă badițică, of!
nu am parte, nici noroc
nu uez cu puica ntr'un loc,
la o vatră, la un foc.
Frunzulica trei masline
cărarușă prin pădure
bătuhita cu alune
cu alune mărunțele
să meargă băta 1) pe ele

* *

46. Frunză verde de malaiu,
măi badiță Neculai,
floare albă de cireș.
măi badiță Gheorghieș,
und'te duci și cui mă lași,
pe mîna a doi vrăjmași.
Floare albă de părău
puică pentru Dumnezeu,
nu mă mai ținea de rău,
tu rămîi în satul tău;
da-ti măi rău, puică, de mine,
că mă duc în țări străine,
unde nu cunosc pe nime,
numai arma lîngă mine
arma, arma rainița,

1) Badiță.

2) Ani.

șapte bunghi de la manta
la tunică tot așa.

Frunzuleană ș-o maslină
dragă mi-ai fost, fa Catrină;
satul tău îi mare raiu
te iubești cu cine vrei.

[Comunicate de I. BURSUC care le-a
auzit în satul Bohoci (Bacău).

* *

47. Frunză verde de-un lipan,
drag mi-a fost calul bălan,
calul alb și șaua neagră,
saua neagră, frîul verde,
ține-l, Doamne, nu mi-l pierde,
că l-am perdut eu o dată
și l-am cătat lumea toată,
și Craiova-n jumătate,
București a treia parte,
și l-am găsit la cincî ai 2)
priponit de-un leuștean.
—Leuștene, cin-te-o pus?
—Marița care s-a dus.
—Pica-î-ar mîna de sus.
Frunză verde leuștean,
leuștanu 'mbobocit
Marița o logodit
după Ghiță din Birlad,
care s-o dus la vînat,

să vinez'-o căprioară.
Căprioară n-o vînat
singur Ghița s-o'mpușcat.
Sui, Marișă-n deal la vic
și te uită-n slobozie,
toate casele-s pustii
numai una nu-î pustie
și aceia-î cîntălarie,
șăd doi logofeți și scriu.
Așa scriu de te mîngî;
așa scriu de mărunțel
ta frunza de petrinjel.

[Com. de C. SENCHEA, care a auzit-o
la flecării ungeri din satul nou (Bacău)]

48. Spune-mi dragă adevărat
cine mi te-o sărutat?
Unul nalt și sprincenat
are semne de vărsat.

50. Frunzulița de matasă,
de cât cu uritu-n casă
mai bine cu boala-n oasă;
că de boală zaci, te scoli,
da de urît zaci și mori.
Mama de la boli mă scoate,
de la urît nu mă poate.

51. Pasere de pe harag
nu mă blăstăma să zac,
că n-am pe nime cu drag
să-mi pue mîna la cap,
să mă-ntrebe de ce zac.
Pasere de pe ogor
nu mă blăstăma să mor,
că n-am pe nime cu dor

Ardă-l focu blăstămat,
m-o iubit și m-o lăsat.
Ce n-o lăsat Dumnezeu
ce-oiu iubi să fie-al meu.
și să mor cînd oiū vrea eu.

* * *

49. De cât aș prăși su sapa
mai bine-aș bea vin cu vadra
căci din furcă și gherghef
nu mai vezî făcînd vre-un chef,
dar din ocă și din litră
toată lumea-î veselită.

—Hai nevastă la prășit.
—Barbate, m-am bolnăvit.
—Hai nevastă la baut.
—Bodaproste, mi-o trecut,
fă-nainte că te-ajung.

Com. de IORGU SION (Brătești)

52. Frunzu verde trei masline
măi băete, măi creștine,
uită-te pe lume bine
și nu te-nsura ca mine.
Să-ți ei una ca să-ți placă,
nu cata că e săracă,
orî ce-î zice ea să facă
și-napoi să nu-ți întoarcă.
Frunzu verde trei zmicele,
orb am fost l-a mea vedere
cînd eu te luai pe tine (bis)
căci n-am zi, n-am timp cu
pace,
cum ea vrea, așa mă face;

cu venin oțet mă face (bis] Doamne doamne mă rog ție
 Mă bucurăi la avere scoate-un suflet din urgie :
 la străchini și la ulcele tae-i viața ei ori mie. [bis]
 vai de pacatele mele (bis).

Culese din gura unor locuitori din Găinești (Suceava) de P. HERESCU

53. Foaie verde măcieș
 hăi, boghene, hăi
 mă duc cu tata la Iași
 hăi, boghene, hăi,]
 să-mi cumpere papucei
 și să aibă și călcăi
 ca să joc hora cu ei.
 Foaie verde baraboiu
 este horă-n sat la noi
 și-s poftiți mai mulți flăcăi
 cu nasturi și curea late
 și cu pletele pe spate,
 și cu pene-n palărie
 și cu pintenii la călcăie ;
 ș-am să joc de foc cu ei.
 Foaie verde lemn uscat
 mă mărit și-mi iau barbat,
 să pun peteala pe cap.
 Ce frumoasă-am să mai fiu
 hăi, boghene, hăi,
 nici mă mai uit la flăcăi
 hăi, boghene, hăi.

Din Mironcasa județul Iași

*
 * *

54. Foaie verde lemn uscat
 cînd eram holteiu în sat,
 aveam cal de-ncălecat,
 și trei ibovnice-n sat.
 Cea din deal cu un pahar

Gugești (Pălcu)

cu gurița de zahar,
 cea din vale cu o floare
 cu gurița de migdale
 și miros de potrocale.
 Dar Ileana de pe coastă,
 șede și ea ca o proastă,
 i-am dat batista s-o coasă,
 nici n-o coasă, nici n-o lasă,
 nici n-o dă s-o iașu acasă
 s-o dau la alta s-o coasă
 tot cu fir și cu mătasă.

*
 * *

55. Foaie verde zărzărel,
 cînd eram mai mititel,
 unde mă culcam dormeam,
 dar de cînd m-am făcut mare
 mi-i hodina de călare
 și mîncarea din picioare.

*
 * *

56. Foaie verde merișor
 așa-mi vine une-ori
 să iau otravă să mor,
 și iar stau și mă gîndesc
 cum oișu să mă prăpădesc.
 Ș-așa-mi vine une-ori
 să lăs frați, să lăs surori
 grădina plină de flori.

Culese de ST. FILON

57. Frunzu verde de-un măgud Sandu avea o fată mare :
 m-o făcut, mama, făcut, de frumoasă ce era
 m-o făcut mama fecior i-a pus nume Catinca
 să-i fiu tatei de-ajutor pe numele mine-sa
 să-i scot boii din ocol pe porecla moașă-sa.
 și să-i pun la plugușor. Dimineața s-o sculat
 Și la plug i-am înjugat, pe ochii negri s-o spalăt,
 brazdă neagră-am răsturnat la icoane s-o 'nchinat
 potera m-o-ncunjurat papucași negri-o'ncălțat.
 la catane m-o luat. — Catincuță, draga mamei
 Mama mă chema la masă, ia cofile, florile,
 nu știa că nu-s acasă ; și pleacă la Dunăre.
 mă chema tata la plug, Apă'n cofe o luat
 nu știa că eū mă duc ; și pe pod s-o lunecat,
 mă chema tata la groapă, peste umăr s-o uitat
 nu știa c'atunci mă leagă. și'o văzut dealul arzînd ;
 Nu me leagă ca pe boi dară dealul nu ardea
 și mă tunde ca pe oi, ci din arme strălucea,
 ci mă leagă cot la cot Turcii la dînsa sosea.
 și mă trece peste Olt. Ea'n drum cofile-o țipăt 1).
 Da catana, saraca, și la poartă o strigat,
 cînd îi vine porunca — Deschide, mamă, poarta
 își ia drumu de-a-lunga că mi-aî isprăvit viața.
 și îmblă din țară'n țară Nici cuvîntul n'a sfișit
 cu prifontu subsuoară; turcii la ea aū sosit :
 de-ar ploua ploae cu tină — Sănduleasă cea frumoasă
 și de-î în țară străină cu ochii de curvuleasă,
 nu mai are nici o milă ; pe Catinca să mi-o dai.
 de-ar ploua ploae cu foc — Pe Catinca nu ț-o-iū da
 n'are chip de staț în loc. că Catinca mi-o murit.
 — Sănduleasă cea frumoasă.

* * *

58. Lată-î frunza bobului
 dar mai lată-a plopului
 sus în naltul cerului
 la crîșma 'mpăratului
 la curțile Sandului.

cu ochii de curvuleasă,
 pe Catinca să mi-o dai.
 — De nu-mî credeți cuvîntul
 hai să v'arăt mormîntul.
 Și'o sapat de un stat de om,
 și n'o dat de trup de om,

1) Aruncat.

numai de-un picior de domn. 1) și din gură-o cuvîntat :
 —Sănduleasă cea frumoasă —Rămii, maică, sănătoasă
 cu ochii de curvuleasă, dacă n'ai fost bucuroasă
 pe Catinca să mi-o dai ; să mă vezi sara prin casă
 că pe ea de nu mi-i da, ca o garofă frumoasă ;
 noi capul ți-l vom lua rămii, taică, sănătos
 cu-ascuțitul săbiei dacă n'ai fost bucuros
 de'n lume s-a pomeni. să mă vezi sara pe jos
 O dat fuga'n cămăruță ca un trandafir frumos.
 ș'o luat-o de cosiță. Eî ochii că i-aū legat
 —Catincuță, draga mamei, și la Dunăre-aū plecat.
 eū pe tine nu te-aș da, Ea în apă s-o țipat
 da eî capul mî-or lua și din gură-o cuvîntat :
 și'n Dunăre l-or țipa —De cît roabă turcilor,
 cu ascuțitul săbiei să fiū hrană peștilor
 de-n lume s-a pomeni. și rugină petrelor. 2)
 Ea pe cal o'ncălecat

Crucea-Broșteni (Suceava)

Culese de N. VASILIU

59. Frunzișoara macului,
 pe dealul Răteagului
 paște murgu Iancului ;
 murgu paște și rîncează
 Iancu doarme și visază ;
 —Murgule murguțul meu,
 ce nechezi așa de greu ?
 Ori de frîu-ți cu zăbele
 ori de scări cu șurubele?
 Iară ele încă i-o spus :

—Nici mi-i greu de trupu tău
 nici de scări cu șurubele
 nici de trîu-ți cu zăbele,
 ci mi-i greu de vorba ta
 că tu ai zis că mi-i da
 la popa din Brăila,
 și-acolo că m-ai vîndut,
 nici nu-i apă de băut
 nici nu-i iarbă de păscut
 ci agă de'ncălecat

1) Prin Domn, în partea muntelui (Suceava) se înțelege „boer“: muntenii zic țărgoveților „domnule“ în loc de „cucoane“, precum se zice în partea cîmpului.

2) În partea muntelui din Jud. Suceava multă vreme au fost turcii adevărați stăpîni, și făceau cele mai mari nelegiuiri. Ți se încrîncenă carnea pe trup cînd ascuții povestindu-se chinurile ce aveau să îndure bieții munteni de la turci cari-și băteau joc de oameni, de nevestele și de fetele lor. Aceasta explică mulțimea cîntecelor de prin acele părți în cari se vorbește de turci. În No. 2 al ȘEZĂTOREI am publicat cîntecul 18, care e o variantă al acestuia, cules tot de D. Vasiliu în satul CRUCEA. Acolo era vorba de o fată IRINA pe care tatăl ei PÂNTEA nu vrea s-o dea turcilor, dar pe care ei au răpit-o.—Nota Dir.

şi la curve de-alergat.

* * *

60. Ş'apoi doina şi doina
ş'apoi frunză ş'un alun
o plecat badea la drum
şapte mîndre capu-şi pun.

—Mai stăi bade, nu te duce,
că te-oiu scâlda'n lapte dulce.

—De m-ai scalda şi'n zahar
că m-am pus şaua pe cal,
şi-am făcut pe Olt la deal.

Tot am mers cu cît am mers
la mijlocu tîrgului,
acolo am poposit
la fata Săbiului;
ea'n casă nu m-o primit
că nu-i loc de hodinit,
laiţele's a stelelor,
vetrele's a lunelor
şi patul a soarelui.

Dară el încă i-o spus :
să n'am zile să trăesc
dacă nu te celuesc.

Da şi ea încă i-o spus :

—Zile multe nu'i trăi
şi nici nu mi-i celui ;
cite zile-i mai trăi.

Da o babă-a dracului
la mijlocul tîrgului
pe dînsu că l-o strigat :

—Dragu mamei sirmenic
da as-noapte ce-ai pătit ?

—Eū acolo-am poposit
la mijlocu tîrgului
la fata Săbiului,
eū m-am dus ca s-o peţesc
n-am ştiut ce-am se păţesc,

ea-n casă nu m-o primit.

Dară ea i-o poroncit:

dragu mamei sirmenic
tipă 1] straie bărbăteşti
şi te-nbracă'n femeestî,
numa c-ai s-o celueşti.

Inapoi că s-o 'nturnat
o tipat straie bărbăteşti

şi s-o'nbracat în femeestî
şi la uşă c-o strigat :

—Copila Săbiului

ia dă-mi drumu pînă-n prag
nu mă lasa suparat.

—Batîr drumu de Ț-aş da

da mă tem de mămuţa,
Ți-aş da drumu pînă'n prag
şi mă tem de celuşag.

Ba el tare s-o jurat :

să n-am zile să trăesc ;
tu, dă-mi drumu să vorbesc.

I-o dat drumu'n chiliuță,
iar el drumu cînd i-o dat,
s-o dus şi s-o pus la pat

şi din gură s-o jurat :

ia de-amu te celuiesc
te celuiesc așa bine

că Ți-ai făcut rîs de mine ;

de cu sara ești fecioară
mez de noapte ești cucoană,

pînă'n ziua ești vadană ;

calul să nu-l stăpînesc
palușul se nu-l tocmesc

dacă nu te celuiesc,

ca să știi mîndrucă bine

că Ți-ai făcut rîs de mine;

să fi dat drumu de'ntîi

eram gazde şi copii.

Auzit de la Ion Rîncanu în Neagra
Şarului (Suceava)

1] Tipă-arunca

* *

61. Foaie verde liliac
mare-î satul, eū nu-ncap
mult mă mer eu ce le fac,
că nici pragu nu le calc,
nici cămeșă nu le-nbrac,
nici paharu nu le beū,
nici barbatu nu le ieū
nu-ș 1) cu ce le strîc și eū.
Mincată-s eū de străini,
ca iarba de boi bătrîni.
și-s mîncată de dușmani,
ca iarba de boi balani.
Străină maică, ca mine
nu mai este nime'n lume ;
de străină ce-am rămas
numa-s neagră pe obraz.
Pelin beū, pelin mînînc,
pe pelin sara mă culc;

Auzită în Giulești, (Suceava)

dimineață cînd mă scol
cu pelin pe ochi mă spăl.
Dușmanii, dușmancele
mi-aū închis cărările ;
nici cu pari, nici cu nuiele,
numa cu cuvinte răle.
Atunci faci dușmanu frate
cînd a da din peatră lapte,
și dușmanca sorioară
cînd a pocni pușca goală.

* *

62. Copiliță cu părinți
la ce focu te măriți ?
că mila de la părinți
cît îi trăi să n'o uiți ;
că mila de la barbat
ca frunza de păr uscat :
tocmai cînd se mă umbresc
mai tare mă dogoresc 2)

S. MIHĂILESCU

Medicina Populară

VII. JUNGHIU

Junghiū te apucă și iarma și vara ; junghiū capeți cînd
te scalzi asudat, ori cînd te desbraci înferbîntat și afară-î
rece. Junghiul te apucă tot deauna printre coaste și se tă-
măduște prin descîntice. Să ia un fuior de cînepă periat
și cel bolnav împreună cu descîntătoarea face o ață, care
nu se sucește tare. În timpul cît se face ața, baba pove-
tește toată istoria cînepei 3) îngrozind junghiul că are să-l

1) Nu știu

2) Dogorit ars de căldură

3) Istoria cînepei e povestirea chipului cum ea diussămîntă ajunge fuior de tors
și do făcut ață adică : cum o samăna, o culege, o topește, o melită, o trage în ra-
gila și cum o toarce. Vom da și descîntice de junghiu.

lege cu ea cu ața strînsă păpușă, se descîntă în o cofiță cu apă neîncepută. Gata fiind descîntecul, bolnavul e stropit de 3 ori cu ață muiată în apă, în locul unde are junghiul ; în urmă se spală bine cu apa descîntată unde te doare, iar ața se leagă la junghiul purtînd-o trei zile. Ața în urmă se leagă de un gard iar apa se zvîrle pe o apă curgătoare ; operația aceasta să cheamă *legatul junghiului*.

VIII. VĂTĂMĂTURA

Vătămătura, ca și cel perit, fie care om o are ; e de ajuns ca prin ridicături grele și alte lucrări s-o stîrnești ca să nu te poți scapa de ea cine știe cît.

În genere barbații au mai des vătămătură ca femeile.

Rachiul cu chiper, lepezile calde puse la pîntecele bolnavului, trăsăturile cu unt-de-lemn și rachiul bun, șederea cu pîntecele pe cuptorul ferbinte, sînt dese-ori leacuri bune contra vătămăturii, mai ales cînd ea e ușoară. Cînd vătămătura e rea, atunci numai cu *trasul* poți scapa de ea, pentru cîtă va vreme.

Trasul vătămăturii se face punînd pe pîntecele bolnavului un pahar, în care ard trei lumînărele ; de la o vreme lumînărele se stîng, iar sub pahar se strînge un ghem de piele de pe pîntecele bolnavului. Cu cît ghemul e mai mare, cu atîta și vătămătura e mai rea și mai mare.

După strîngerea acestui ghem sub pahar, durerile încetează ; bolnavului i se dă rachiul cu unt-de-lemn să bea și după vr'un ceas ori două paharul se ridică.

Vătămătura strînsă la un loc sub pahar nu se mai risipește ușor și bolnavul scapă de ea. Cînd ghemul dispare, cel ce are vătămătura va suferi din nou.

IX. BOLFELE (angina difterică)

Bolfele sînt foarte primejdioase ; de ele nu scapi. Contra lor leacurile doftoroaelor nu pot nimic. Ele însă recoman-

dă legăturile cu mămăligă caldă și cruda unsă cu măduvă din falca porcului și cu fiere de porc peste care să pune și unt de naft; legăturile făcute cu lucruri spurcate încă-s bune, căci bolfa se spurcă și dă înapoi.

Sînt bune pentru bolfe și legăturile cu broaște; doftorii-le de la doftor nu-s bune, căci angina e considerată ca o pedeapsă dumnezească, și doftorul nu poate lupta contra lui D-zeu.

La doftor săteanul fuge numai cînd medicamentele de mai sus nu pot face efecte bune. ¹⁾

X. FRIGURILE *și Răstul*

Frigurile le capeți din multe cauze; de ele scapi dacă vei face din nou ceea ce ai făcut cînd le-ai capatat. Verzăciunile, dormitul la soare primavara, mîncarea pepenilor (crastaveți) verzi etc. produc totdeauna friguri.

Mijloacele de a scapa de ele sînt foarte variate; unia scapă scaldîndu-se în apă rece cînd îi apucă fiorele, unia bînd vin mult cu pelin; altora li se dă albuș de ou zbătut în rachiu, după care să umble mult; altora li se dă să bea zama de potroacă ²⁾

Descîntece pentru friguri, prin părțile muntelui ³⁾ n-am auzit; să poate însă să fie și asemenea descîntece.

Nu mai cînd frigurile-s vechi și după ce s-au întrebuițat toate leacurile băbești fără succes, numai atunci vin la primărie și cer doftorii de friguri. Boala fiind veche și neluîndu-se chină îndestulătoare, bolnavul nu se lecuște și a-

1) Plasa Muntelui din jud. Suceava e bîntuită de un amar de ani de angina difterică. Este pe acolo o poveste despre SFÎNTA ANGINĂ, inventată după cum se spune de un armean. O vom publica în unul din numerile viitoare, fiind că poporul s-a apropiat această poveste iscodită de alții.

2) Zama de potroacă se capătă ferbînd cu apă o burceană (potroacă) ce crește prin unele fînețe și care are o floriceică roșietică. Se bea cîte un pahar înainte de mîncare. Zama de potroacă e foarte amară.

3) Pe la munte oamenii rare-ori zac de friguri.

tunci blastămă pe doctori că înșală lumea.

Din pricina frigurilor, cînd bei apă multă capeți rast. 1) De rast greu scapi. Cînd femeile tae pînza, bolnavul să se pue cu pîntecele pe sulul de dinapoi și femeia să zică de trei ori; »nu taiu pînza, ci rastul și durerile lui Z. «; de multe ori scapi numai așa.

M. LUPESCU

DESCÎNTECE

DE DIOCHIU

III. 2]

In răchită rămurată
este-o 'o babă suparată,
cu'n ochiū de foc
și cu'n ochiū de apă,
și-a luat ochiul cel de foc
și l-a dat în cel de apă
și s-a stîns.

Se pun trei cărbuni aprinși în apă neîncepută, și cu aceea apă se spală pe ochi și pe frunte.

Din Pleșești (Suceava)

V. RADOVICI

DE BEȘICA CEA REA

II. 2]

»S-a pornit Sf. Gheorghe pe cale, pe carare, și pe drum mergînd, tare s-a ostenit și tare a mai flămînzit. S-a pus apoi la masă și a chemat pe toate bubele, crăpăturile, pe toate zgîrieturile, dar numai pe beșica cea rea nu a chemat-o. Iar ea tare s-a suparat și tare s-a mai mîniat: din vîrf a crapat, din rădăcină a săcat. Așa să crăpe și să săce beșica cea rea din închietura mînei, a piciorului lui

1) Rastul e o umflătură mare a pîntecelui la cei bolnavi de friguri și mai ales la copii.

2) Vezi No. 2 pag. 57

iar el să rămie curat și luminat ca argintul strecurat, ca maică-sa ce l-a făcut și D-zeu ce l-a lasat.»

Se descîntă luînd o bucată de petică, învălătucită în formă de învîrtită, se aprinde și se învîrte în jurul bubei de la stînga spre dreapta. După ce s-a descîntat, se scuipe de se stînge petica și se unge buba cu scrum.

Descîntecul se zice de trei ori și în trei rînduri : dimineață, de amiază și sara.

Din Stînea județal Iași

I. T. POPOVICI

III.

»Purces-a omul mare, la pădure mare, cu toporul mare ; tăiat-a nouă răstee, nouă curmee, nouă tînjele. Venit-a a-casă, mai făcut-a plugul lui. Dusu-s-a în cîmpul mare, arat-a și samanat-a piatră. Cînd va răsări piatra, atunci să răsară beșica. Cum încremenește piatra în pămînt, așa să întăpenească beșica cu tăria ei.»

Se descîntă cu o piatră, mai ales cu cea de coasă, și se tot netezește buba cu piatra cît ține descîntecul.

Din Perieni (Tutova)

G. POPESCU

DE BROASCĂ

Broasca e o umflătură ce se formează sub pielea de la pleoapele ochilor sau chiar a obrazilor. Această umflătură nu e dureroasă. Cauza acestei umflături e necunoscută ; se crede însă că ar fi răceala; iar poporul de aici zice că cel ce are broască, s-a uitat prin fereastră, cînd se ducea un mort la mormînt. Contra acestei umflături întrebuițază descîntecul numit »de broască.»

I.

Cînd toacă la biserică, cel cu broască să ıee o lingură părărăsită, și să pue pe pragul ușei și atingînd broasca cu gavanul lingurei, să zică de nouă ori aceste cuvinte: »Popa toacă, broasca sacă.»

II.

Baba, cînd voește a descînta, ia o broască de la o ladă sau de la ușă și atingînd cu dînsa umflătura, zice de trei ori aceste cuvinte :

Broască, broască,
de te-ai făcut la asfințit
să piei la răsărit;
de te-ai făcut la răsărit
să piei la asfințit.
Și să te duci la malul crapat
că acolo e o iapă albă,
cu gura cascătă,
cu limba scoasă,
și cu coada ridicată.
Ea cu gura te-a apuca,
cu limba te-a linge,
cu coada te-a mătura,

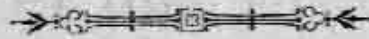
peste mare te-a arunca
unde cucuș negru nu cînta,
vacă neagră nu rage
și cîne negru nu bate.
Acolo să piei, să răs piei,
ca roua de soare,
ca spuma de mare
și (cutare) să rămie teafăr
sănătos, luminat
cum Dumnezeu l-a dat
și maică-sa l-a făcut.
Descîntecul de la mine
și leacul de la Dumnezeu.

Acest descîntec se face în 3 zile de post numite și de săc (ca broasca să sece) adică: Luni, Mercuri și Vineri. Asemenea în ultimele patrare ale lunei.

Din Dimăcheni (Dorohoiu)

D. ADĂMESCU

În numărul viitor vom publica și alte descîntece, precum: *de șopîrlaiță, de albață, de întîlnitură, de apucătură, de pocitură, de mușcătură de șerpe, de plînsori* etc.—A. G.

IARBA FIERULUI

Despre iarba fierului poporul povestește că ea are puterea de a descuia toate încuetoarele, lăcățile, broaștele ușilor, fiarele cailor etc. Cine dorește a avea această iarbă, o poate căpăta prin femeea ariciului, cînd are pui. Se închiude locul unde se află puii, ca într-o cușcă și se pune și o lacată. Femeea ariciului venind și găsind lacata, aleargă îndată după iarba fierului, și punînd-o pe lacată, o descue îndată.

Cine o capătă, face o tăetură în palmă, o pune acolo și lipind pielea la locul ei cu niște doctorii, se vindecă rana și iarba rămîne înnăuntru. Mîna în care este pusă iarba, lovind orî-ce încuetoare, o deschide.

După istorisirea poporului, numai vestiții și vitejii căpitani de haîducî ca Bujor, Codreanu, Jianu, Tunsu etc. vor

fi avut iarba fierului. Cu pumnul lor, ei nu descueau lăcățile, ci le zdrobiau.

Iată ce-mi povestește un bătrîn despre această iarbă :

»Pe la Sînt-Ilie, pe cînd se face finul, m-am dus la cosit. Incepînd a cosi, coasa merse cîteva obrațe și odată sări din toporiște cu o mare putere. O împănez din nou, și începînd din nou a cosi, iarăși sări, și așa de cîteva ori. M-am gîndit că nu poate fi altă pricină de cit că coasa mea s-a lovit de iarba fierului. Astfel am fost silit a lăsa cîtiva pași necosiți, am trecut înnainte, după care coasa n-a mai sărit.«

Pașcani (Suceava)

M. BUSUIOC

Glume și pîcîlituri

I.

Un om, nu de mult însurat, întîlnind pe un flacău ce imbla după însurătoare înainte de vreme, îi zice :

Ia ascultă-mă măi frate,
înnoadă-mi cămeșa-n spate,
că și eu ț-oîu înnodea
după ce te-î însura.

[Din Neagra-Șarului Suceava]

II.

Un om zice cătră altul care făcea căpiți din iarba cosită : »tot ai lucrat?«. Cel întrebat răspunse :

»Mult îți pare, măi Vasile,
»trei căpiți în șapte zile
»cu trei feciori și cu mine?«

(Din Neagra-Șarului)

III.

Mergea o fată cu mîncare la părinții săi ce erau la lucru și avea în mîină o oală cu lapte acru. Ea întîlnește pe un țigan și-l întreabă pe unde merge drumul că nu știe. Țiganul cere să guste puțin lapte ; fata-i dă. Dar țiganul bea tot și zice cînd dă fetei oala :

Horpai horpaiala
na-ți fată oala,

și te uită ce te-î uita
și te du pe unde-î vra.

(Din Neagra-Șarului)

IV.

Un rus mergea la cosit cu două coase în spate ; un român îl întreabă : »unde mergi tu, măi rusule ?« —Rusul fudul, răspunde cu glas tare :

La nanacoasa
tui smoasa
cu doi coasă :
unu-apucă, unu lasă.

— Cînd vine de la cosit, iar îl întreabă românul : »de unde vii tu, măi rusule ?«

Rusul răspunde :

De la nanacoasa
tui smoasa,
cu doi coasă :
unu-apucă, unu lasă ;
măzărean și cu trifan
rupt mațele'n Ivan.

Din Dolhasca (Suceava)

S. MIHAILESCU

CÎNTECE IN GRAIUL MOLDOVENESC

D. G. Weigand docent la Universitatea din Lipsca, unde face curs de limba romînă, îmi scrie, relativ la *Șezătoarea*, că ar fi bine să public și bucăți întocmai așa cum se rostesc în popor, pentru a se putea studia deosebirele dialectale în diferite localități. Acelaș lucru m-a îndemnat și prietenul meu Eduard Gruber, din Lipsca.

Public aici și o parte din scrisoarea D-lui Weigand :

»Die Lectüre der »Șezătoarea« hat mir eine grosse Freude bereitet, sehe ich doch, dass Sie auf dem besten Wege sind der folkloristischen Wissenschaft einen ausgezeichneten Dienst zu leisten. Auch die beobachtete Orthographie findet meinen vollen Beifall, wen Sie aber Ihrer Mitarbeiter veranlassen könnten, sich in den dem Volksmunde abgelauchten

stücken sich auch ganz enge der Aussprache der betreffenden Gegend anzuschliessen, so würden Sie zu gleicher Zeit die so sehr vernachlässigte Dialektkunde fördern, wofür Sie sich den Dank aller Sprachforscher erwerben würden.

Pentru a satisface aceste cerinți, voi publică o serie de cintece așa cum se rostesc în diferite localități. Incep acum cu graiul moldovenesc, și în special cu graiul din jurul Folticenilor. În numărul viitor voi publică de ale tovarășului M. Lupescu, așa cum se rostesc în Broșteni, precum și ale altor tovarăși cari vor trimete din localitățile lor.

1. Frundzi verdi tri zmiceli
 flori de gioreli,
 mă Ioani Brașoveni
 flori de gioreli,
 într'n casă nu ti temi,
 ci di cine te-î temut
 floari di pi Prut,
 l-am otrăgit ș'o murit
 floari di kerit.
 Mă Ioani, di nu crez,
 într'n casă și ni-l vez
 floari din livez ;
 ie-î pînza di pi obraz
 di-î vez moartia cu nacaz
 floriciți di pi iaz ;
 ie-î pînza di pi minuți
 florice de scînteiuți ;
 ie-î pînza di pi mijloc
 florice di bosuoc ;
 ie-î pînza di pi kicîoari
 floriciți di cicoari.

Frunză verde trei zmicelle
 flori de viorele,
 măi Ioane Brașovene
 flori de viorele,
 într'n casă, nu te teme,
 că de cine te-ai temut
 floare de pe Prut,
 l-am otrăvit ș'a murit
 floare de pierit.
 Măi Ioane, de nu crezi,
 într'n casă și mi-l vezi
 floare din livezi ;
 ia-î pînza de pe obraz
 de-î vezi moartea cu năcaz
 floriciță de pe iaz ;
 ia-î pînza de pe minuță
 floricea de scînteiuță ;
 ia-î pînza de pe mijloc
 floricea de busuioc ;
 ia-î pînza de pe picioare
 floriciță de cicoare.

* * *

2. Frundzi verdi tri maslini
 io mă duc, puica rămîni ;
 ci si fac s'o io cu mini
 batîr vr'o dou, tri dzîli,

Frunză verde trei masline
 eu mă duc, puica rămîne ;
 ce să fac s'o iaș cu mine
 batîr vr'o două, trei zile,

cî nî-i calia dipartatî
 și nu pocî s'agîung îndată.
 Iară frundzî tri maslini,
 da di tini puicî-i ghini
 cî mai sînt voinicî ca mini.
 —Cii, badi, cît frundzà
 dacî nu ești dunnîatà ;
 cii cîtî frundzî'n fagî
 dacă nîi nu nî-s dragî ;
 cii cîtî frundzî'n tîei
 cî nu-s pușorî dî-a nîi.
 —Iară frundzî di dudău,
 da di mini puicî-i rău,
 cî mă duc pin țări străini
 undî nu cunosc pi nimi,
 numa iarba și frundzà
 cî-i pisti tâtî lumîa.

că mi-i calea depărtată
 și nu pot s'ajung îndată.
 Iară frunzà trei masline
 da de tine puică-i bine
 că mai sînt voinicî ca mine.
 —Fie, bade, cît frunza
 dacà nu ești dumneata ;
 fie cîtă frunzà'n fagî
 dacă mie nu mi-s dragî ;
 fie cîtă frunzà'n tei,
 că nu-s pușorî de-ai mîei.
 —Frunzà verde de dudău,
 da de mine puică-i rău,
 că mă duc prin țări străine
 unde nu cunosc pe nime,
 numaî iarba și frunza
 că-i peste toată lumea.

Aceste cîntece sînt culese de la locuitorii din jarul Folticenilor.

ARTUR GOROVEI

Note. Prin *dz* am însemnat un sunet deosebit de *z* și care numai prin auz se poate deprinde.

Sunetul însemnat prin *n* este *gn* din francezescul *agneau* sau spaniolul *n* din *nîn os*.

P din cuvintele ca *picior*, *piept* etc. se rostește în multe chipuri, chiar în județul Suceava. Așa, se poate auzi: *kicior*, *pkicior*, *ticior*, *pticior*, *cicior*, *pcicior* și chiar *kticior* ori *tkicior*.

A. G.

PROSTUL MAMEI

Ci că a fost odată o babă care avea un fecior ; și feciorul ista pe cînd era copil, l-a trimis mă-sa la școală ca să învețe carte, că doar s-a putea face și el *macar* un popă ori un profesor. Dar ori cît s-au năcăjit dascalii și bîta babă să-l popească ori să-l profesărească, tot n-aū putut face nimic, căci bîetul în ruptul capului nu vrea să învețe carte, ne fiind tocmai hîtru; și așa a rămas nepopit.

Nu trecu mult și feciorașul babeii ajunse flăcău. Venindu-i durdură ¹⁾ de însurătoare, se duse în peșit la o fată, și până una alta, luă de la fată o naframă, pe care o flutură tot drumul până acasă; ba încă spuse și mine-sa de astă vitejie, dar mă-sa, ca femeie cuminte, îi zise: »dragul mamei, naframa nu se duce așa, ci se strânge binișor și se pune sub briu ori în sîn«. »Bine mamă, îi răspunse el, așa oiu face de altă dată«.

Ducându-se a doua oară pe la fată, căpătă un cățaluș; își aduce aminte de sfatul mamei, îl strânge bine, îl pune sub briu și pornește acasă, spre a arăta mamei că i-a îndeplinit povața. Mă-sa însă îi zise: »cățalul nu se aduce așa, dragul mamei, ci se leagă cu o ațșoară, se pune jos și se strigă *cuciū, cuciu, cuciu*«. »Bine mamă, așa oiu face altă dată«. Și plecă iar la fată, de la care căpătă acum o bucată de slănină, își aduce iarăși aminte de sfatul mamei, leagă slănina cu o ață, o pune jos și pleacă strigând *cuciū, cuciu, cuciu*«, iar cini de prin sat, poftiți la masă gata, l-au ușurat de slănină, rămânându-i numai ața.

Ajunș acasă, îi spune cu bucurie mine-sa că i-a făcut iarăși pe chef, aducând slănina cum l-a povățuit, dar ea îi zice: »slănina, dragul mamei, se aduce acasă, se sue în pod și se pune la fum«. »Bine mamă, de acuma așa oiu face«. Și ducându-se înapoi la fată, din vorbă în vorbă, se făcu pe treabă și se hotărî și zestrea, în care intră și o vacă. El ia vaca, se duce acasă și vrea s-o sue în pod la fum, dar mă-sa îi zise: »dragul mamei, vaca nu se sue în pod, ci se duce în șură, se leagă la esle și i se dă fin«. »Bine mamă, tot așa oiu face«.

Eși flăcăul din casă, cam măhnit că nu mai poate mulțumi pe hîrca cea de mă-sa, se duse la fată, făcu nunta și după ce se sfîrși toată petrecania, nici una, nici două, își ia nevasta și pleacă cu dînsa acasă, trăgînd-o sub șură ca s-o lege la esle și să-i dea fin, după povața mine-sa. Chiu! Vai! se auzi și baba vine să-și scape nora, ducînd-o în casă, unde îndată intră și însurățelul; dar biata babă, ajungînd-o la os, începu a-l cetara zicîndu-i: »fugi de-aici ticălosule că m-ai oftigit; ia-ți ușa în cap și piei d'inaintea

1). Toană, poftă.

mea». Iar hitrul mamei, de cuvînt ca'n tot deauna, eși, scoase ușa din țîțînă și se cam mai duse.

Doliasca (Suceava)

T. C. IONESCU

—•—•—•—•—•—•—

STAFIA

—•—•—•—•—•—•—

Poporul de pe aici crede că stafia este un fel de umbră în chipul unui om sau animal, ce are puterea a ține zidurile să nu se dărîme. Ba el mai crede că acea umbră e chiar însuflețită, și că în fie-care zid, casă de zid, sau beciu, cu alte cuvinte în tot ce-î zidire de cărămidă sau piatră, trebuie să fie și o stafie; căci altfel nici să poate zidi o zidire până nu-î se pune de meșterii ce o zidesc, *stafie*. Această stafie să pune în zid în chipul următor:

După ce se incepe zidirea, meșterii zidari pregătesc o nuiă, mai lungă ceva ca statul unui om, sau chiar o șfară, și la timpul priincios, de vine un om, un copil sau chiar un animal, atunci pe ascuns, pe cînd unul îl ține de vorbă, altul din ei cu nuiăua sau șfara, îi ia măsura umbrei lui. Măsura odată luată, o pun și o zidesc în zid. De aici înainte zidirea merge bine și meșterii nu se mai tem că li se va dărâma; iar omul sau animalul căruia i s-a luat măsura umbrei lui, până în nouă zile, moare numai de cît și după ce-l îngroapă, se preface în stafia nedespărțită a zidului, în care i-a fost pusă măsura. Această stafie e se apoi în toată noaptea, de cum înserează bine și până ce cîntă cucușii de miezul nopții și umblă peste tot locul acelei zidiri; iar după cîntatul cucușilor, se duce de se ascunde în locul unde-î e măsura. Dacă zidirea este bună-oară o casă, atunci stafia, la oamenii acelei case, nu li se arată noaptea și nici nu le face nimic, iar de sînt străini, le esă înainte, dacă umblă prin prejma ei noaptea și le face rău, d. es: îi trîntește de pămînt, îi ametește și pe unii chiar îi muțește sau îi face de rămîn cu *nepuțință*.

Stafia se arată tot deauna sub forma ființei de la care s-a luat măsura și nici odată alt-fel. Tot deauna e mai rea, dacă a fost om, de cît cînd a fost animal. Une ori se întîmplă chiar, dar această cam rar, că stafia să facă rău și

casnicilor ce locuesc în zidirea aceea. Atunci se spune că spre a se feri de aceasta, i se pune totdeauna sara ceva de mîncare în o parte oare-care a zidului, de es : pîne și sare, mămăligă, etc. Alții spun că dacă cine-va știe că în o zidire e stafie, atunci totdeauna cînd va trece pe acolo, să nu se uite nici odată înapoi, nici să șuere, să cînte sau să vorbească, că se zice că atunci o zădărăști și-ți face rău. Dacă noaptea nu te vei uita înapoi, ea nu ți se arată nici odată.

Drăgănești (Suceava)

C. TEODORESCU

Baterea alviței

În seara zilei de la lăsatul săcului de postul paștelui, este obiceiul a se bate alvița în satele de pe lîngă Dunăre din Județul Vlașca; după cît știu, și pe la orașe, prin mahalale.

Toată ziua femeile gospodine prepară bucatele, plăcintele etc., mîncă bine, beau și se veselesc oamenii, căci au să postească atîta timp.

Pe sub seară copiii, adică băeții, se adună cîrduri, și se duc pe unde îi chiamă; căci femeile eșind la poartă cu cîte un bocal de vin și cîte o bucată bună de alviță, chiamă băeții și le dau la fie-care cîte un pahar de vin și cîte o bucățică de alviță. Se chefuesc bine băeții și încep a se juca mai întăiu binișor și cînd se îngroașă gluma, adică cînd s-au amețit, se mai trîntesc dîndu-se de-a rostogolu pe pămînt. Cînd s-a inserat bine și după ce s-au pregătit toate bucatele, stau la masă, adunîndu-se mai mulți la un loc, neamurile, prietenii etc., de lasă săc împreună.

După ce au mîncat și au băut bine toți, de s-au săturat și s-au chefuit, atunci bat alvița copiii.

Leagă o șfoară de o grindă în dreptul mesei sau alt unde-va; de capătul sforii leagă un cocoloș bun de alviță, și apoi toți copiii stau roată de jur împrejurul mesei cu gurile căscate ca să poată prinde cocoloșul de alviță. Unul poartă șfoara de jur împrejur pe la toți, și cînd se apro-

pie boțul de alviță pe la gurile lor, ei să răpăd asupra lui ca să-l prindă, căci care îl prinde a lui este toată alvița aceea. Pe urmă, dacă s-a prins cocoloșul acela, mai pune altul, și tot așa până se gătește toată alvița, care o cum-părase în scopul acestei petreceri.

După ce gătesc cu alvița, aduc o strachină mare adîncă sau un castron, îl pun pe masă plin cu apă, în care mai toarnă și un pumn de tărîțe, și în castron dă drumul unei piese de 50 bani sau franc ; și toți băeții, cari sînt de față, pe rînd să cearcă a scoate paraua din fundul castronului, cu gura. Acel care o scoate în dinți, a lui este. Dar lucrul nu e așa de ușor căci trebuie ca să vîre capul pînă pe la urechi pentru ca să poată ajunge la pară pe fundul castronului ; și chiar dacă o găsește, pînă ce o poate apuca cu dinții, munca e și mai mare, le mai intră tărîțe pe nările nasului; dar, care o poate scoate în dinți, a lui rămîne paraua. Și petrecerile se urmează așa pînă la miezul nopții ; mesenii mînîncă, beau, spun, rîd și se veselesc.

R. MARINESCU

CIMILITURI

XLIII. CARTEA

92. Rădăcină împleticină
ales voinic o desbină.
_____ Isp. 36
93. Rădăcină 'mpleticină
rar voinic care-o desbină.
_____ Sb. 126
94. Rădăcină împleticină,
rari voinici se află de o desbină.
_____ St.; R, gl. 29.
95. Sînt făcut de mărgele,
și de sînt înșirate.
_____ L. W.; Bulg. 701.

96. Găină pestriță
la popa pe poliță.
Ars.; Bulg. 401.

97. Cîmpul alb, oile negre,
cine le paște, le cunoaște.
Sb. 125; R. gl.

98. Am o găină pestriță
o pui în horn pe poliță.
Bulg. 69.

99. Am două gheme de matasă
le trimit la'mpărăteasă
ca să'nceapă 'ncepătură
fără leac de tivitură.
Sb. 80.

XLIV. CARUL

a] cu strujăni

100* An un cîrd de cuconițe
legate cu şușănițe ¹⁾

b) cu nuiele

101. Vin oile de la munte
tot cu stele'n frunte.
St.; R. gl. 21.

XLV. CASA.

102. Sub pădure grămădită
șede lumea învălită,
ziua de soare fugită,
noaptea de lună pîtită.
Pan; Bar; R. gl.; Bulg. 720.

103. Am o vacă mare
cu țîța'n spinare.
Isp. 31; Bulg. 22.

1) Șușănița = o bucată îngustă de pînză.

104. Am o vacă năzdrăvancă,
și vorbesc mațele din ea.
_____ Bulg. 83.
105. Cloșca de lemn și puii de piele.
_____ R. gl.
106. Am o cloșcă: noaptea strigă puii
și ziua îi risipește.
_____ R. gl. 314; Bulg. 75

XLVI. CĂCIULA.

107. Reteveiū rotund
strînge păru'n fund.
Isp. 43; R. gl. 294; Bulg. 649.
108. Reteveiū rotund
bagă lîna'n fund. R. gl.
109. Rotogol rotund
bagă capu'n fund.
Bar.; R. gl. 321.
110. Bucium rotund
strînge păru'n fund.
_____ Bulg. 171.

XLVII. CĂHLIȚA 1)

- 111.* Pe cotîrneată
șede o mămuiață 2)

XLVIII. CĂLĂREȚUL.

112. Cine are șese picioare, dar numai
pe patru umblă? Sb. 47.

1) Astupătoarea de la sobă.

2) Com. de P. Herescu.

XLIX. CĂLCĂILE.

113. Am doi cai: cînd mă duc la puț,
se uită acasă, iar cînd vin acasă,
se uită la puț.

Bulg. 132.

L. CALDAREA.

114. Hurduz burduz
de la munte adus
sub laiță pus. Sb. 50.

115. Punte strîmbă, vale adîncă.
Sb. 51.

LI. CALDAREA ȘI DONIȚA.

116.* —Scurtă, groasă und'te duci?
—Arsă'n fund nu mă'ntreba
că mă duc în treaba ta.

*In cur
regie*

117. —Scurtă, groasă und'te duci?
—Arsă'n fund ¹⁾ de ce mă'ntrebî?
St.; G. D. T.; Bulg. 666.

118. —Scurtă, groasă. und'te duci?
—Arsă'n fund de ce mă'ntrebî?
Unde eu mă duc
tot ție-ți aduc.

Isp. 113; Bulg. 713.

LII. CĂLUGĂRII.

119. Sus tună
jos răsună
negrele s-adună.
Isp. 11; Bulg. 667.

1) La Sbiera: arșă'n dos.

120. Sus tună
jos răsună
cioarele s-adună.
Bulg. 674.

LIII. CĂRĂRILE.

121. De la noi
pân'la voi
tot fășii de teiū.
Isp. 74; G. D. T.; Bulg. 323.

LIV. CĂRBUNII ȘI VATRARUL.

122. Am un grajdîu plin cu cai roșii ;
dacă bagî pe negru întrînșii
el îi scoate toți afară.
R. gl. 238; Bar.; Bulg. 144.

123. Am un grajdîu cu cai roșii ;
cînd bag pe neagra.
îi scot pe toți afară. Bulg. 46.

124. Am un cal negru,
cînd îl bag în grajdîu
răscolește pe toți cei roșii.
Bulg. 131.

Adunate și rînduite de ARTUR GOROVEI

Rugăm pe toate persoanele care nu voesc a să abona să ni înapoiască acest număr, și pe acele cari au primit până acuma Revista, să ni trimeată abonamentul. Cel mai lesnicios mijloc este prin mandat postal.

Administrațiunea.

